

події на кафедрі. Полюбляв на своїх днях народження бачити побільше своїх вихованців і на повну силу демонстрував свою гостинність, чемність, інтелігентність і гумор».

Посилання:

1. Гольшин Н. М., Кирюхина Р. И. К 70-летию члена-корреспондента ВАСХНИЛ Владимира Федоровича Пересыпкина. *Вестник сельскохозяйственной науки*. 1984. № 8. С. 146.
2. Кирик М. М., Піковський М. Й. Кафедра фітопатології ім. акад. В. Ф. Пересипкіна. Історія та сучасність. Київ: Вид. центр НАУ, 2008. 23 с.
3. Кирик Н. Н., Піковский М. И. К 95-летию со дня рождения В. Ф. Пересыпкина. *Защита и карантин растений*. 2009. №. 9. С. 49.
4. Лауреат Государственной премии УССР. *Защита растений*. 1983. № 4. С. 20.
5. Новые члены-корреспонденты. *Защита растений*. 1967. № 6. С. 59.
6. Пересипкін Володимир Федорович: Біобібліогр. покажч. наук. праць за 1938–1998 р. / УААН. Центр. наук. с.-г. б-ка; Нац. аграр. ун-т; Упоряд.: Т. Ф. Дерлеменко та ін. Київ: Аграрна наука, 1999. 85 с.
7. Пересыпкин В. Ф. : [Биограф. справка]. *Сельскохозяйственная биология*. 1985. № 6. С. 26.

УДК 378.632

І. В. Крикунов, канд. с.-г. наук, доцент
Уманський національний університет садівництва
**УМАНСЬКИЙ ПЕРІОД ДІЯЛЬНОСТІ АКАДЕМІКА
ВОЛОДИМИРА ФЕДОРОВИЧА ПЕРЕСИПКІНА**

21 травня 2010 року в Уманському національному університеті садівництва відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки відомому вітчизняному вченому-фітопатологу і організатору аграрної освіти та науки академіку Володимирі Федоровичу Пересипкіну (1914–2004).

Сім років доля В. Ф. Пересипкіна була тісно пов'язана з Уманню та безпосередньо з Уманським сільськогосподарським інститутом (нині – Уманський національний університет садівництва), який став своєю базою для подальшого кар'єрного росту Володимира Федоровича.

У 1946 р., з огляду на зростаючі потреби народного господарства в кадрах, перед вищою школою постало завдання не лише поповнити їх втрати під час війни, а й значно збільшити кількість молодих

спеціалістів. Володимира Федоровича Пересипкіна, який перемогу зустрів у званні майора і після демобілізації повернувся до наукової роботи та продовжив педагогічну діяльність: викладав курс фітопатології (1945–1946) в Азово-Чорноморському сільськогосподарському інституті (нині – Донський державний аграрний університет) 11 червня 1946 р. було призначено заступником директора з навчальної і наукової роботи та обирають завідувачем кафедри фітопатології Уманського сільськогосподарського інституту [1].

Налагодивши навчальний процес у напівприспосованих приміщеннях, Володимир Федорович разом з колективом інституту приступив до відбудови зруйнованих окупантами навчальних корпусів, студентських гуртожитків, житлових будинків професорсько-викладацького складу та інших приміщень. Фактично робочий день кожного студента і викладача складався з трьох періодів: з 8 год 30 хв до 14 год – навчання в аудиторіях і лабораторіях; з 15 год дня до 18 год – фізична праця на відбудові головного навчального корпусу; з 19 год до 23 год – самопідготовка до наступних занять [2]. Син Вадим Володимирович Пересипкін, розказував, що батько згадував, перші сім місяців (червень–грудень) він жив на кафедрі захисту УСГІ в 76 аудиторії, опалюючи приміщення грубкою. Батько шуткував про той час «Я ніколи не запізнився на роботу».

У квітні 1947 р., за ініціативою Володимира Федоровича. для організації повноцінного набору студентів при Інституті організовуються підготовчі курси для абітурієнтів. На навчання у першу чергу запрошували колишніх солдат і офіцерів, що брали участь у війні. Організація курсів дала змогу вже в перші повоєнні роки здійснити повноцінний набір студентів. У 1947 р. на перший курс було зараховано 75 абітурієнтів на агрономічний і 50 – на плодоовочевий факультет. На 1 вересня 1947 р. в інституті налічувалося 546 студентів денної форми навчання і 23 студенти заочної освіти [3].

Керівництво країни зобов'язало організації якомога ширше розгорнути пропаганду наукових звань. Виконуючи ці вказівки, згідно наказу по Уманському сільськогосподарському інституті від 9 січня 1948 р. було створене Бюро пропаганди УСГІ, де доцент В. Ф. Пересипкін очолив роботу з обласними організаціями [3].

З грудня 1948 р. до березня 1952 р. Володимир Федорович був директором УСГІ. За цей період інститутом повністю відбудовуються зруйновані окупантами навчальні корпуси, а в 1952 р. завершується будівництво головного навчального корпусу, студентських

гуртожитків, житлових будинків та інших приміщень, заново налагоджено підготовку фахівців-аграріїв.

Тривало комплектування кафедр і факультетів викладацьким складом. В. Ф. Пересипкін запрошує до роботи в Інституті професорів І. Г. Дирду-Лукіна, І. М. Еремєєва, Я. М. Фішмана на кафедрі хімії, Ю. М. Шила на кафедрі тваринництва, С. Е. Грушевого на кафедрі захисту рослин та ін. [4].

Варто зауважити, що залучення студентів до наукової роботи створило передумови для організації при кафедрах студентських наукових гуртків, які згодом об'єдналися в наукове студентське товариство [4]. З червня 1948 р. при Інституті відновлено підготовку наукових кадрів через аспірантуру. У 1948 р. відбувся перший післявоєнний випуск спеціалістів (104 випуск з часу заснування Інституту).

Удосконалювалася науково-виробнича база – навчально-дослідне господарство інституту «Родниковка». У 1950 р. загальна площа його земельних угідь становила 1386,5 га, в тому числі 583,7 га орних земель, 457 га лісів, 200,8 га садів і ягідників, 32,9 га розсадників, 5,1 га виноградників, 25 га зайнято городніми культурами [2]. Посіви польових культур у навчальному господарстві мали винятково насінницьке призначення, що дало змогу забезпечити всі

господарства регіону повноцінним високоякісним насінням і на цій основі значно підвищити врожайність культур.

За розпорядженням В. Ф. Пересипкіна в осінньо-зимовий період при інституті організовано постійно діючі курси підвищення кваліфікації агрономів з виробництва. Курси прослухали понад 1000 спеціалістів [3].

Відповідно до наказу директора Володимира Пересипкіна в навчальному господарстві організовуються спеціальні поля, на яких студенти вирощують цукрові буряки, кукурудзу, овочеві та плодові культури. Посилюється увага до практичної підготовки майбутніх спеціалістів, навчання тісно поєднується з працею на виробництві. Це давало змогу поєднувати виробниче навчання і практику безпосередньо на полях та у садах з навчанням у аудиторіях. Студенти проводили відповідні дослідження за програмами, які розробляли кафедри та окремі викладачі, вели фенологічні спостереження, робили лабораторні аналізи [2].

**Практичні заняття з фітопатології веде В. Ф. Пересипкін.
Уманський сільськогосподарський інститут (1949)**

Перебуваючи на посаді директора Інституту, В. Ф. Пересипкін продовжує викладацьку діяльність, зокрема викладає курс з фітопатології студентам першого, другого та третього курсів агрономічного і плодоовочевого факультетів, розробляє методичні вказівки із захисту рослин для навчальної практики [1].

У цей період опрацьовуються заходи щодо захисту рослин від шкідників і хвороб, вивчаються методи боротьби з капустяними баридами (ст. викладач О. Ф. Григорович), причини загибелі ріпака озимого та умови його зимівлі (доцент В. Ф. Пересипкін), причини захворювання кукурудзи зоною (сажкою) і заходи боротьби з нею (професор С. Е. Грушевий).

Працюючи в УСГІ В. Ф. Пересипкін встановив видовий склад хвороб ріпака озимого, виявив причини масового захворювання цієї культури й запропонував систему профілактичних та винищувальних заходів боротьби з хворобами ріпака озимого [1].

Упродовж 1948–1950 рр. В. Ф. Пересипкін, розробивши методичні основи викладання курсу захисту рослин для студентів агрономічного та плодоовочевого факультетів та агровказівки для працівників сільського господарства.

Результати досліджень були опубліковані у наукових працях Уманського сільськогосподарського інституту. Крім того, видано ряд монографій, підручників, брошур. Так, перу В. Ф. Пересипкіна належать «Методические указания по защите растений для учебной практики студентов 1, 2 и 3 курсов агрономического и плодоовощного факультета» (1950), «Агровказівки по олійних культурах для колгоспів Української РСР на 1952 рік» (1952) [1].

Володимир Пересипкін був засновником наукової школи кафедри захисту і карантину рослин Уманського сільськогосподарського інституту. Саме він започаткував роботи з розробки агротехнічного та хімічного методів захисту рослин, зробив значний внесок у вчення про імунітет.

Незважаючи на значну завантаженість викладацькою та науково-дослідною діяльністю, В. Ф. Пересипкін проводив і активно громадську роботу, зокрема був обраним депутатом Уманської міської Ради (1947–1953). Завдяки лекторській майстерності й ораторському мистецтву вченого і педагога поширювалися передові знання й ефективні технології серед працівників сільського господарства.

У автобіографічній розповіді «Життя прожити – не поле перейти» заслужений працівник освіти України, почесний ґрунтознавець Українського товариства ґрунтознавців та агрохіміків, академік МАЛО, доктор сільськогосподарських наук, заслужений професор Уманського ДАУ Іван Маркіянович Карасюк, якому пощастило бути учнем В. Ф. Пересипкіна згадує про вчителя як «прекрасного знавця фітопатології, він вселяв у нас віру, що всі хвороби рослин можна

подолати, якщо вести з ними ефективну боротьбу при одночасному підтриманні належної чистоти навколишнього середовища» [2].

У 1952 р. В. Ф. Пересипкін переїздить до Києва працювати на посаді директора і завідувача кафедри фітопатології Київського сільськогосподарського інституту [1].

Таким чином, за період плідної діяльності, подолавши чимало труднощів організації, розвитку, відновлення і росту та високій компетентності й цілеспрямованості В. Ф. Пересипкіна, Уманський сільськогосподарський інститут відновив свою діяльність. Слід підкреслити, що успішність наукових та організаторських результатів дають підстави стверджувати, що на посаді директора інституту вчений виявив високий професіоналізм і надзвичайний талант організатора та педагога, а цілеспрямований підбір кадрів забезпечив належну ефективність роботи.

Посилання:

1. Пересипкін Володимир Федорович: біобібліогр. покажч. наук, праць за 1938-1998 роки / УААН Центр, наук. с.-г. б-ка, Нац. аграр. ун-т; упоряд.: Т. Ф. Дерлеменко, Д. В. Устиновський, Л. А. Кириленко. Київ: Аграрна наука, 1999. 88 с.; порт. (Біобібліог. сер. «Академіки Української академії аграрних наук»).
2. Карасюк І. М. Життя прожити – не поле перейти. Київ: Нічлава, 2003. 360 с.
3. Нижник С. В. Основні засади науково-організаційної діяльності та вплив В.Ф. Пересипкіна на розвиток Уманського сільськогосподарського інституту. *Уманська старовина*. 2016. Вип. 1. С. 90–95.
4. Карасюк І. М. Уманський сільськогосподарський інститут (1844-1994): 150 років. Київ: Вища школа, 1994. 206 с.: іл.
5. Уманський державний аграрний університет: історія, сьогодення, славетні імена. Київ: Грамота, 2009. 296 с.

УДК 581.2:632:929-052 (477)

Туренко В. П., д-р с.-г. наук, професор
Державний біотехнологічний університет
ФЕДІР МИКОЛАЙОВИЧ МАРЮТІН – ВИДАТНИЙ
ФІТОПАТОЛОГ УКРАЇНИ

Кандидат біологічних наук, професор кафедри фітопатології
Харківського національного аграрного університету ім.